

Spoločenská rubrika

NESTOR BANSKEJ ZÁCHRANÁRSKEJ SLUŽBY NA SLOVENSKU

Spomeňme si pár vetami na **Ing. Františka Ščavnického**, ktorý podstatnú časť svojho života venoval banskej záchranej službe na Slovensku. Narodil sa 25. marca 1925 v Lažanoch a dožíva 85 rokov. Žije vo svojom dome v Bojniciach.

Ako jeden z piatich detí chudobnej roľníckej rodiny prežil zložité roky svojich stredoškolských štúdií, pri ktorých mal šťastie v tom, že sa mu dostalo pomoci zo strany cirkevných kruhov. Prvé kontakty s podzemím mal počas povinnej prázdninovej praxe na bani Zárubek v Ostrave. Štúdiá na Vysokú školu banskú v Ostrave, kde v marci roku 1952 získal po úspešnej obhajobe svojej diplomovej práce diplom banského inžiniera. Umiestnený bol do Uránových baní na Jáchymovsku a tam po krátkej prevádzkovej praxi bol poverený zorganizovať banskú záchrannú službu pre uránové bane.

V roku 1957 prišiel na Slovensko a začal svoju kariéru riaditeľa Ústrednej banskej záchranej stanice v Handlovej. V roku 1958 externe prednášal predmet Technika bezpečnosti a banská záchranná služba na Baníckej fakulte VŠT v Košiciach a pre jeho výučbu pripravil pre poslucháčov skriptá.

Ing. František Ščavnický má veľkú zásluhu na vybudovaní siete banských záchranných staníc na všetkých podnikoch ťažobného priemyslu na Slovensku, na podstatnom zlepšení pripravenosti všetkých členov záchranných zborov po teoretickej i praktickej stránke. Okrem toho treba pripomenúť aj technické novinky, ktoré sa za jeho pôsobenia dostali do praxe. Žiada sa pripomenúť najmä používanie polyuretánovej peny na rýchle dočasné uzatváranie požiarísk a izoláciu prietahov. Bol iniciátorom schladzovania banskej atmosféry v uzavretých požiariskách pomocou tekutého dusíka, čo urýchlilo nielen udusenie požiaru, ale aj vstup prieskumných čiat do požiariska.

Ing. František Ščavnický

Jeho malé dielko „**Spomienky banského záchránára**“ je poučením pre mladšiu generáciu záchránárov a úctyhodnou spomienkou pre tých, čo s ním pracovali a učili sa od neho.

Jubilantovi prajeme do ďalších rokov veľa zdravia a spokojnosti. Nezabudneme a budeme ďalej rozvíjať jeho odkaz a myšlienku:

Banská záchranná služba nemá havárie riešiť a odstraňovať ich následky. Jej prvou úlohou musí byť predchádzanie haváriám a preto by mala mať právo vyjadrovať sa k prevádzkovým zámerom a projektom a upozorniť na možné nebezpečenstvá.

Text a foto: Ing. Igor Reiff

PROF. RNDr. VOJTECH ZORKOVSKÝ OSLÁVIL DEVÄŤDESIATKU

6. januára 2010 oslávil svoje deväťdesiate narodeniny v kruhu svojich blízkych

prof. RNDr. Vojtech Zorkovský nestor slovenskej geologickej školy akademika Dimitrija Andrusova a zakladajúci pedagóg baníckeho vysokoškolského štúdia v Košiciach.

Tu začal s veľkou iniciatívou budovať nové geologické pracovisko, ktoré v krátkom období zaujalo dôstojné postavenie na Slovensku a v ČSR. Jeho prvotný záujem o rozvoj Katedry geológie a mineralógie Baníckej fakulty VŠT v Košiciach neskoršie prerastal do nových dimenzií, keď v dvoch funkčných obdo-

biach vykonával funkciu dekana baníckej fakulty a pôsobil aj vo funkciách VŠT v Košiciach.

Ako vysokoškolský pedagóg stál 46 rokov za katedrou a 31 rokov viedol uvedené geologické pracovisko na fakulte. Bol náročným pedagógom, ale mal aj zdravý prístup k študentom, čo sa zvlášť prejavovalo počas exkurzií a pri terénnych cvičeniach. Príkladná bola jeho starostlivosť o učebné pomôcky, pretože písal skriptá a učebnice, ale venoval sa aj výskumu a popularizácii geológie. V rokoch 1964 – 1966 pôsobil ako vysokoškolský pedagóg na Univerzite v Havane a v roku 1969 sa zúčastnil prednáškového pobytu v Santiagu de Chile.

V roku 1989 ukončil svoje pracovné pôsobenie vysokoškolského profesora odchodom do dôchodku, ale dodnes sa zaujíma o dianie v geológii a na fakulte a škole, ktoré prešli medzitým novým rozvojom.

Jubilant prof. RNDr. Vojtech Zorkovský uprostred gratulantov – vľavo: doc. Ing. F. Michalíková, PhD. a M. Šujanská, vpravo: doc. Ing. L. Floreková, PhD. a Ing. J. Slavkovský, CSc.

K významnému životnému jubileu želajú pánu prof. RNDr. Vojtechovi Zorkovskému, jeho študenti, spolupracovníci a celá geologická i banícka pospolitosť, primeraného zdravia a rodinnej pohody do ďalšieho reálneho života.

Text: Ing. Jozef Slavkovský, CSc.

Foto: doc. Ing. Blažej Pandula, PhD.